บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น และเพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน จำแนกตามปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของสตรีในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ สตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น ที่สมรสแล้ว มีอายุอยู่ระหว่าง ๑๕-๔๙ ปี จำนวน ๒๐๐ ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากวิทยานิพนธ์ ตำราและเอกสารต่าง ๆ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์สตรีตัวอย่างตามแบบสอบถาม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๕ ตอนคือ ตอนที่ ๑ เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม รวมทั้งหมด ๘ ข้อ ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโดยทั่วไป จำนวนทั้งหมด ๑๒ ข้อ และแบบสอบถามเกี่ยวกับความถี่ในการเปิดรับข่าวสารจำนวนทั้งหมด ๔ ข้อ ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้และแหล่งที่มาของความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว จำนวนทั้งหมด ๕ ข้อ ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความถี่ในการรับรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว จำนวนทั้งหมด ๙ ข้อ และตอนที่ ๕ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของสตรีต่อการวางแผนครอบครัว หรือการคุมกำเนิด จำนวนทั้งหมด ๔๑ ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการหาค่าร้อยละ และโดยวิธีไคสแควร์ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร ในระดับความเชื่อมั่นที่ ๐.๐๕

สรุปผลการวิจัย

๑. ด้านสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยปรากฏว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๐ มีอายุโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๒๕ - ๒๙ ปี วุฒิการศึกษาส่วนมากมีความรู้ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕ อาชีพหลักร้อยละ ๒๔.๕ ส่วนใหญ่ทำหน้าที่แม่บ้าน ส่วนอาชีพหลักของสามีร้อยละ ๔๓.๐ มีอาชีพรับราชการ รายได้ประจำโดยเฉลี่ยของครอบครัวประมาณเดือนละ ๒,๐๐๑ - ๖,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๕ จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบันร้อยละ ๖๒.๐ มีจำนวน ๑ - ๒ คน และส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๒.๐ สมรสมาแล้วมากกว่า ๗ ปีขึ้นไป สำหรับรายการของใช้ในบ้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๒.๕ มีศีอวิทยุ

๒. ความรู้และแหล่งที่มาของความรู้ในเรื่องการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิด ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งหมดตอบว่ารู้จักวิธีการคุมกำเนิด และวิธีคุมกำเนิดที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้จักมากที่สุดคือ วิธีการทำหมันหญิงคิดเป็นร้อยละ ๖๔.๐ ส่วนในเรื่องประเภทของสื่อที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าทราบหรือได้ยินเกี่ยวกับวิธีคุมกำเนิด ร้อยละ ๘๐.๕ ตอบว่าทราบจากสื่อประเภทสื่อบุคคล และประเภทของสื่อบุคคล ที่ทราบหรือได้ยินเกี่ยวกับวิธีการคุมกำเนิดมากที่สุดคือ ทราบจากบุคคลากรทางการแพทย์ (แพทย์, พยาบาล; ผดุงครรภ์ ฯลฯ) คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๕ ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่าทราบหรือได้ยินวิธีการคุมกำเนิดจากสื่อประเภทสื่อมวลชนนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ ๘๐.๐ ตอบว่าทราบหรือได้ยินจากสื่อมวลชนประเภทเอกสารการเผยแพร่การวางแผนครอบครัว

๓. ความถี่ในการรับรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิด ผลการวิจัยปรากฏว่า

๓.๑ ในเรื่องความถี่ในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๖.๕ ตอบว่าปกติเคยอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดทางหนังสือพิมพ์ และร้อยละ ๔๑.๕ ตอบว่าปกติไม่ได้อ่านพบเรื่องราวเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดทางหนังสือพิมพ์

๓.๒ ในเรื่องความถี่เกี่ยวกับการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุนั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๖.๕ ตอบว่าเคยฟังเรื่องราวเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดทางวิทยุ และร้อยละ ๒๘.๕ ตอบว่าปกติฟังเรื่องราวเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดทางวิทยุบ่อยครั้งในระดับปานกลาง (ติดตามบ้าง ไม่ติดตามบ้าง)

๓.๓ ในเรื่องความถี่ในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์นั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๙.๐ ตอบว่าปกติเคยชมเรื่องราวเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดทางโทรทัศน์ ส่วนผู้ที่ตอบว่าปกติไม่เคยชมเรื่องราวเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดทางโทรทัศน์เลย คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕

๓.๔ ในเรื่องความถี่ในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทนิตยสาร ส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๔.๕ ตอบว่าปกติไม่เคยอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดทางนิตยสาร ส่วนผู้ที่ตอบว่าเคยอ่านคิดเป็นร้อยละ ๔๔.๕

๓.๕ สรุปประเภทของสื่อมวลชนที่ผู้ตอบแบบสอบถามทราบหรือได้ยินเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดมากที่สุด คือ สื่อมวลชนประเภทเอกสารการเผยแพร่การวางแผนครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๕

๔. ทัศนคติของสตรีต่อการยอมรับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิด ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๘.๕ ตอบว่าเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว (การมีลูก ๒ คน) สำหรับเหตุผลที่ตอบว่าเห็นด้วยนั้นร้อยละ ๔๖.๐ ตอบว่าเห็นด้วยกับเหตุผลข้อที่ว่า การมีบุตรมากจะต้องใช้จ่ายเงินมากในการให้การศึกษาและเลี้ยงดูมากที่สุด ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว (การมีลูก ๒ คน) นั้นตอบว่าไม่เห็นด้วยกับเหตุผลที่ว่า การมีบุตรเพียง ๒ คนน้อยเกินไปมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๕๘.๑ สำหรับในเรื่องการคุมกำเนิด ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ ๗๑.๐ ตอบว่า ตนเอง/หรือสามีเคยคุมกำเนิดมาแล้ว โดยร้อยละ ๓๑.๑ ตอบว่าเคยคุมกำเนิดมาแล้วเป็นเวลา ๑ - ๒ ปี และร้อยละ ๓๗.๐ ตอบว่าวิธีการคุมกำเนิดที่ใช้ คือ วิธีการทำหมันหญิงมีจำนวนมากที่สุด ส่วนผู้ที่ตอบว่าขณะนี้ไม่ได้ทำการคุมกำเนิดนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ ๖๗.๕ ตอบว่าต่อไปในอนาคตตั้งใจจะใช้วิธีการคุมกำเนิดเพื่อป้องกันไม่ให้มีบุตรถี่เกินไปหรือมีบุตรมากเกินไป

๕. การศึกษาความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิด จำแนกตามปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

๕.๑ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิด จำแนกตามปัจจัยทางด้านสังคม ผลการวิจัยปรากฏว่า

๕.๑.๑ ในเรื่องปัจจัยทางด้านอายุ เมื่อนำองค์ประกอบทางด้านอายุเข้ามาเกี่ยวข้องแล้วปรากฏว่า ในเรื่องความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดนั้น ปรากฏว่า ในสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ ผู้ตอบแบบสอบถามทุกช่วงอายุมีความบ่อยครั้งในการ

อ่านหนังสือพิมพ์ปานกลาง (ติดตามบ้าง ไม่ติดตามบ้าง) และอ่านน้อย (อ่านนาน ๆ ครั้ง) มากที่สุดในอัตราที่เท่า ๆ กัน โดยผู้ที่มีช่วยอายุระหว่าง ๒๕ - ๒๙ ปี มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓ ส่วนการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุนั้น ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกช่วงอายุมีความบ่อยครั้งในการฟังเรื่องราวเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดปานอลาง (ติดตามบ้าง ไม่ติดตามบ้าง) มากที่สุด - โดยผู้ที่มีช่วยอายุระหว่าง ๒๕ - ๒๙ ปีมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓ สำหรับสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกช่วงอายุมีความบ่อยครั้งในการดูปานกลาง (ติดตามบ้าง ไม่ติดตามบ้าง) มากที่สุด โดยผู้ที่มีช่วงอายุ ๒๕ - ๒๙ ปี มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑๒.๘ และสำหรับสื่อมวลชนประเภทนิตยสารปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทุกช่วงอายุ มีความบ่อยครั้งในการอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดทางนิตยสารปานกลาง (ติดตามบ้าง ไม่ติดตามบ้าง) มากที่สุด โดยผู้ที่มีช่วงอายุระหว่าง ๒๕ - ๒๙ ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๘ ยกเว้นผู้ที่มีช่วงอายุระหว่าง ๑๕ - ๑๙ ปี กลับมีความบ่อยครั้งในการอ่านน้อย (อ่านนาน ๆ ครั้ง) คิดเป็นร้อยละ ๓.๖

๕.๑.๒ ในเรื่องปัจจัยทางด้านการศึกษา เมื่อนำองค์ประกอบทางด้านการศึกษาเข้ามาเกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏว่า ในเรื่องความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดนั้น ปรากฏว่า ในสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทุกระดับการศึกษามีความบ่อยครั้งในการอ่านปานกลาง (ติดตามบ้าง ไม่ติดตามบ้าง) โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา, อาชีวะ, ปกศ.ต้น มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒ ส่วนการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทุกระดับการศึกษา มีความบ่อยครั้งในการอ่านปานกลาง (ติดตามบ้าง ไม่

ติดตามบ้าง) โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๔ ยกเว้นผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ กลับมีความบ่อยครั้งในการฟังน้อยมาก (ฟังนาน ๆ ครั้ง) คิดเป็นร้อยละ ๑.๓ สำหรับสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกระดับการศึกษามีความบ่อยครั้งในการดูปานกลาง (ติดตามบ้าง ไม่ติดตามบ้าง) มากที่สุด โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๒ และสำหรับสื่อมวลชนประเภทนิตยสาร ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกระดับการศึกษา มีความบ่อยครั้งในการอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดทางนิตยสารปานกลาง (ติดตามบ้าง ไม่ติดตามบ้าง) มากที่สุด โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๙

๕.๒ <u>พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิด จำแนกตามปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ</u> ผลการวิจัยปรากฏว่า

๕.๒.๑ ในเรื่องปัจจัยทางด้านอาชีพ เมื่อนำองค์ประกอบทางด้านอาชีพเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยแล้วปรากฏว่า ในเรื่องความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดนั้น ปรากฏว่า ในสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทุกอาชีพ มีความบ่อยครั้งในการอ่านปานกลาง (ติดตามบ้าง ไม่ติดตามบ้าง) มากที่สุด โดยผู้มีอาชีพรับราชการมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐ ส่วนสื่อมวลชนประเภทวิทยุ ปรากฏว่า ผู้ตอบแทนสอบถามทุกอาชีพมีความบ่อยครั้งในการฟังปานกลาง (ติดตามบ้าง ไม่ติดตามบ้าง) มากที่สุด โดยผู้มีอาชีพแม่บ้านมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘ ส่วนการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความบ่อยครั้งในการดูปานกลาง (ติดตามบ้าง ไม่ติดตามบ้าง) มากที่สุด โดยผู้มีอาชีพค้าขายมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๔ และสำหรับ

การเปิดรับสื่อมวลชนประเภทนิตยสาร ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทุกอาชีพ มีความบ่อยครั้งในการอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดทางนิตยสารปานกลาง (ติดตามบ้าง ไม่ติดตามบ้าง) มากที่สุด โดยผู้มีอาชีพรับราชการมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓

๕.๒.๒ ในเรื่องปัจจัยทางด้านรายได้ เมื่อนำองค์ประกอบทางด้านรายได้เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยแล้ว ปรากฏว่า ในเรื่องความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดนั้น ปรากฏว่า ในสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่มีรายได้ปานกลาง มีความบ่อยครั้งในการอ่านปานกลาง (ติดตามบ้าง ไม่ติดตามบ้าง) และอ่านน้อย (อ่านนาน ๆ ครั้ง) มากที่สุด ในอัตราที่เท่า ๆ กันคิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑ ส่วนการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทุกระดับรายได้มีความบ่อยครั้งในการฟังปานกลาง (ติดตามบ้าง ไม่ติดตามบ้าง) มากที่สุด โดยผู้มีรายได้ปานกลางมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕ ส่วนการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทุกระดับรายได้มีความบ่อยครั้งในการดูปานกลาง (ติดตามบ้าง ไม่ติดตามบ้าง) มากที่สุด โดยผู้มีรายได้ปานกลางมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๘ และสำหรับการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทนิตยสาร ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทุกระดับรายได้มีความบ่อยครั้งในการอ่านเรื่องราวเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดทางนิตยสารปานกลาง (ติดตามบ้าง ไม่ติดตามบ้าง) มากที่สุด โดยผู้มีรายได้ปานกลาง มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๒๖.๑ ยกเว้นผู้มีรายได้ต่ำ กลับมีความบ่อยครั้งในการอ่านนิตยสารน้อย (อ่านนาน ๆ ครั้ง) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗.๒

๖. วิเคราะห์พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนโดยทั่วไป ผลการวิจัยปรากฏว่า

๖.๑ ในเรื่องการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๒.๕ ตอบว่าเคยอ่านหนังสือพิมพ์ สำหรับประเภทของข่าวหรือบทความของหนังสือพิมพ์ที่ชอบอ่านคือ ข่าวอาชญากรรม ข่าวการเมือง และข่าวบันเทิง คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๕

๖.๒ ในเรื่องการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๔.๐ ตอบว่าเคยฟังวิทยุ และช่วงเวลาที่ชอบฟังวิทยุคือช่วงเวลาเช้า (๐๖.๐๐ - ๐๙.๐๐ น.) คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐

๖.๓ ในเรื่องการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๗.๐ ตอบว่าเคยดูโทรทัศน์ และช่วงเวลาที่ชอบดูโทรทัศน์คือช่วยเวลาค่ำ (๑๘.๐๐ - ๒๐.๐๐ น.) คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๐

๖.๔ ในเรื่องการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทนิตยสาร ส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๕.๐ ตอบว่าเคยอ่านนิตยสาร และประเภทของนิตยสารที่ชอบอ่าน คือ นิตยสารประเภทแม่บ้าน, ศิลปการครองเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๐

๖.๕ ในเรื่องความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร (ความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสาร) ส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๕.๕ ตอบว่าอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน ร้อยละ ๗๘.๐ ตอบว่าฟังวิทยุทุกวัน ร้อยละ ๗๑.๐ ตอบว่าดูโทรทัศน์ทุกวัน และผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ ๓๕.๕ ตอบว่าปกติไม่อ่านนิตยสารเลย

๗. การศึกษาความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนจำแนกตามปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

๗.๑ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน จำแนกตามปัจจัยทางด้านสังคม ผลการวิจัยปรากฏว่า

๗.๑.๑ ในเรื่องปัจจัยทางด้านอายุ เมื่อนำองค์ประกอบทางด้านอายุเข้ามาเกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏว่า ในเรื่องช่วงเวลาการเปิดรับฟังวิทยุ ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทุกช่วงอายุฟังวิทยุในช่วงเวลาเช้า (๐๖.๐๐ - ๐๙.๐๐ น.) มากที่สุด โดยผู้ที่มีช่วงอายุระหว่าง ๒๕ - ๑๙ ปี มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑ ส่วนช่วงเวลาการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทุกช่วงอายุ ดูโทรทัศน์ในช่วงเวลาดึก (๒๐.๐๐ น.ขึ้นไป) มากที่สุด โดยผู้มีช่วงอายุระหว่าง ๒๕ - ๒๙ ปี มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑ ยกเว้นผู้ที่มีช่วงอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี ชอบดูโทรทัศน์ในช่วงเวลาค่ำ (๑๘.๐๐ - ๒๐.๐๐ น.) และช่วงเวลาดึก (๒๐.๐๐ น.ขึ้นไป) ในอัตราที่เท่า ๆ กัน คิดเป็นร้อยละ ๑.๗

ในเรื่องความถี่ในการเปิดรับสื่อมวลชน ปรากฏว่า ในสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ ผู้ตอบแบบสอบถามทุกช่วงอายุมีความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน มากที่สุด โดยผู้ที่มีช่วงอายุระหว่าง ๒๕ - ๒๙ ปี มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕ ในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกช่วงอายุฟังวิทยุทุกวันมากที่สุด โดยผู้ที่มีช่วงอายุระหว่าง ๒๕ - ๒๙ ปี มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐ ส่วนสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกช่วงอายุดูโทรทัศน์ทุกวันมากที่สุด โดยผู้ที่มีช่วงอายุระหว่าง ๒๕ - ๒๙ ปี มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕ และสำหรับสื่อมวลชนประเภทนิตยสาร ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทุกช่วงอายุอ่านนิตยสาร ๒ - ๓ ครั้ง ต่อสัปดาห์มากที่สุด โดยผู้ที่มีช่วงอายุระหว่าง ๒๕ - ๒๙ ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๙.๐ ยกเว้นผู้ที่มีช่วงอายุ ๔๕ ปีขึ้นไป กลับไม่อ่านนิตยสารเลยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓.๐

๗.๑.๒ ในเรื่องปัจจัยทางด้านการศึกษา เมื่อนำองค์ประกอบทางด้านการศึกษาเข้ามาเกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏว่า ในเรื่องช่วงเวลาการเปิดรับฟังวิทยุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เกือบทุกระดับการศึกษาฟังวิทยุในช่วงเวลาเช้า (๐๖.๐๐ - ๐๙.๐๐ น.) มากที่สุด โดยผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๒ ยกเว้นผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่ากลับรับฟังวิทยุในช่วงเวลาค่ำ (๑๘.๐๐ - ๒๐.๐๐ น.) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓.๔ ส่วนสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ดูโทรทัศน์ในช่วงเวลาดึก (๒๐.๐๐ น.ขึ้นไป) มากที่สุด โดยผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๒

ในเรื่องความถี่ในการเปิดรับสื่อมวลชนนั้น สำหรับสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทุกระดับการศึกษา มีความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวันมากที่สุด โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา, อาชีวะ, ปกศ.ต้น มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๐ ยกเว้นผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือกลับไม่อ่านหนังสือพิมพ์เลยมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑.๕ ส่วนสื่อมวลชนประเภทวิทยุ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกระดับการศึกษา มีความบ่อยครั้งในการฟังวิทยุทุกวันมากที่สุด โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๐ ส่วนสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกระดับการศึกษา มีความบ่อยครั้งในการดูโทรทัศน์ทุกวันมากที่สุด โดยผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๐ ส่วนสื่อมวลชนประเภทนิตยสาร ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่ไม่อ่านนิตยสารเลยมีจำนวนมากที่สุด โดยผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕ ยกเว้นผู้ที่มีการศึกษาระดับ ปกศ. สูง, อนุปริญญาหรือเทียบเท่า กลับอ่านนิตยสาร ๒ - ๓ ครั้ง ต่อสัปดาห์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒.๕

๗.๒ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน จำแนกตามปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ผลการวิจัยปรากฏว่า

๗.๒.๑ ในเรื่องปัจจัยทางด้านอาชีพ เมื่อนำองค์ประกอบทางด้านอาชีพเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยแล้ว ปรากฏว่า ในเรื่องช่วงเวลาการเปิดรับฟังวิทยุ ผู้ตอบแบบสอบถามทุกอาชีพฟังวิทยุในช่วงเวลาเช้า (๐๖.๐๐ - ๐๙.๐๐ น.) มากที่สุด โดยผู้มีอาชีพรับราชการมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๗ ส่วนช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกอาชีพดูโทรทัศน์ในช่วงเวลาดึก (๒๐.๐๐ น.ขึ้นไป) มากที่สุด โดยผู้มีอาชีพรับราชการมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑

ในเรื่องความถี่ในการเปิดรับสื่อมวลชน ปรากฏว่า ในสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวันมากที่สุด โดยผู้ที่มีอาชีพรับราชการมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐ ส่วนสื่อมวลชนประเภทวิทยุ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกอาชีพมีความบ่อยครั้งในการฟังวิทยุทุกวันมากที่สุด โดยผู้ที่มีอาชีพแม่บ้านมีจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๐ ส่วนสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกอาชีพมีความบ่อยครั้งในการดูโทรทัศน์ทุกวันมากที่สุด โดยผู้มีอาชีพแม่บ้านและอาชีพรับราชการมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕ เท่ากัน และสำหรับสื่อมวลชนประเภทนิตยสาร ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทุกอาชีพ ที่ไม่อ่านนิตยสารเลยมีจำนวนมากที่สุด โดยผู้มีอาชีพเกษตรกรรม (ทำไร่, ทำนา, ทำสวน) มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๑ ยกเว้นผู้มีอาชีพรับราชการกลับอ่านนิตยสาร ๒ - ๓ ครั้งต่อสัปดาห์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑.๕

๗.๒.๒ ในเรื่องปัจจัยทางด้านรายได้ เมื่อนำองค์ประกอบทางด้านรายได้เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยแล้ว ปรากฏว่า ในเรื่องช่วงเวลาการเปิดรับฟังวิทยุ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกระดับรายได้ฟังวิทยุในช่วงเวลาเช้า (๐๖.๐๐ - ๐๙.๐๐ น.) มากที่สุด โดยผู้มีรายได้ระดับปานกลาง (๒,๐๐๑ - ๖,๐๐๐ บาท) มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔ ส่วนช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกระดับรายได้ดูโทรทัศน์ในช่วงเวลาดึก (๒๐.๐๐ น.ขึ้นไป) มากที่สุด โดยผู้มีรายได้ปานกลาง (๒,๐๐๑ - ๖,๐๐๐ บาท) มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๓

ในเรื่องความถี่ในการเปิดรับสื่อมวลชน ปรากฏว่า ในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทุกระดับรายได้ อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวันมากที่สุด โดยผู้มีรายได้ปานกลาง (๒,๐๐๑ - ๖,๐๐๐ บาท) มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐ ยกเว้นผู้มีรายได้ต่ำ (ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาท) กลับไม่อ่านหนังสือพิมพ์เลยมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗.๕ ส่วนสื่อมวลชนประเภทวิทยุปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกระดับรายได้ฟังวิทยุทุกวันมากที่สุด โดยผู้มีรายได้ปานกลาง (๒,๐๐๐ - ๖,๐๐๐ บาท) มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๐ ส่วนสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกระดับรายได้ดูโทรทัศน์ทุกวันมากที่สุด โดยผู้มีรายได้ระดับปานกลาง (๒,๐๐๑ - ๖,๐๐๐ บาท) มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๐

<u>การทดสอบสมมติฐาน</u> จากผลการวิจัยดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า

๑. การเปิดรับสื่อมวลชนของสตรีในเขตเทศบาทเมืองขอนแก่น แตกต่างกันไปตามปัจจัยทางด้านอายุ เฉพาะเรื่องต่อไปนี้

๑.๑ แตกต่างกันในเรื่องช่วงเวลาของการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุ

๑.๒ แตกต่างกันในเรื่องความบ่อยครั้งของการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์

นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

๒. การเปิดรับสื่อมวลชนของสตรีในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น แตกต่างกันไปตามปัจจัยทางด้านการศึกษา เฉพาะเรื่องต่อไปนี้

๒.๑ แตกต่างกันในเรื่องความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์และนิตยสาร

นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

๓. การเปิดรับสื่อมวลชนของสตรีในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น แตกต่างกันไปตามปัจจัยทางด้านอาชีพ เฉพาะเรื่องต่อไปนี้

๓.๑ แตกต่างกันในเรื่องความบ่อยครั้ง ในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์และนิตยสาร

นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

๔. การเปิดรับสื่อมวลชนของสตรีในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น แตกต่างกันไปตามปัจจัยทางด้านรายได้ เฉพาะในเรื่องต่อไปนี้

๔.๑ แตกต่างกันในเรื่องช่วงเวลาการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔.๒ แตกต่างกันในเรื่องความบ่อยครั้ง ในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์และนิตยสาร

นอกนั้นก็ไม่แตกต่างกัน

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาพบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนของสตรีในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น แตกต่างกันไปตามปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในบางเรื่อง

อภิปรายผล

๑. การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชน จำแนกตามปัจจัยทางด้านสังคม

การศึกษาครั้งนี้พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชน เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบทางด้านอายุพบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนของสตรีในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่นแตกต่างกันไปตามช่วงอายุ เฉพาะเรื่องต่อไปนี้คือ ในเรื่องช่วงเวลาการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุ กล่าวคือ กลุ่มที่มีช่วงอายุระหว่าง ๒๕ - ๒๙ ปี จะมีการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุในช่วงเวลาเช้า (๐๖.๐๐ - ๐๙.๐๐ น.) ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มช่วงอายุที่น้อยกว่าและกลุ่มช่วงอายุที่สูงกว่า (ดังตารางที่ ๑๗ หน้า ๖๗) ส่วนในเรื่องช่วงเวลาการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือทุกช่วงอายุดูโทรทัศน์ในช่วงเวลาดึก (๒๐.๐๐ น.ขึ้นไป) มากที่สุด โดยผู้ที่มีช่วงอายุระหว่าง ๒๕ - ๒๙ ปี มีจำนวนมากที่สุด นอกจากนี้ยังแตกต่างกันในเรื่องความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ กล่าวคือ กลุ่มที่มีช่วงอายุระหว่าง ๒๕ - ๒๙ ปี จะมีความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์มากกว่ากลุ่มช่วงอายุที่น้อยกว่า และกลุ่มช่วงอายุที่สูงกว่า (ดังตาราง

ที่ ๑๙ หน้า ๖๙) ส่วนในเรื่องความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุ โทรทัศน์ และนิตยสารไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ทุกช่วงอายุฟังวิทยุและดูโทรทัศน์ทุกวันมากที่สุด โดยผู้มีช่วงอายุระหว่าง ๒๕ - ๒๙ ปี มีจำนวนมากที่สุด ยกเว้นผู้ที่ช่วงอายุ ๔๕ ปีขึ้นไปกลับไม่อ่านนิตยสารเลยมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับที่โรเจอร์และชิวนิ่ง [1] ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ในกลุ่มผู้ที่มีอายุน้อยจะมีความสนใจในสื่อมวลชนสูง ในขณะที่ผู้ที่สูงอายุจะมีความสนใจในสื่อมวลชนต่ำ

เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบทางด้านการศึกษาพบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนของสตรีในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่นแตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา เฉพาะเรื่องความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์และนิตยสาร กล่าวคือ ในสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์และนิตยสาร กลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา, อาชีวะ, ปกศ.ต้น จะมีความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทดังกล่าวสูงกว่า กลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ปกศ.สูง, อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า (ดังตารางที่ ๒๕ หน้า ๗๕) และ (ดังตารางที่ ๒๘ หน้า ๗๔) ส่วนในเรื่องความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุและโทรทัศน์ และในเรื่องช่วงเวลาของการเปิดรับสื่อไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ทุกระดับการศึกษามีความบ่อยครั้งในการฟังวิทยุทุกวันมากที่สุด โดยผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีจำนวนมากที่สุด ส่วนสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ปรากฏว่าทุกระดับการศึกษาดูโทรทัศน์ทุกวันมากที่สุด โดยผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีจำนานมากที่สุด ส่วนในเรื่องช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุและโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ส่วนใหญ่เกือบทุกระดับการศึกษาฟังวิทยุในช่วงเวลาเช้า (๐๖.๐๐ - ๐๙.๐๐ น.) โดยผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษามี

---

[1] Ibid., p. 105

จำนวนมากที่สุด ยกเว้นผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า กลับรับฟังวิทยุในช่วงเวลาค่ำ (๑๘.๐๐ - ๒๐.๐๐ น.) มากที่สุด ส่วนสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ปรากฏว่าส่วนใหญ่ดูโทรทัศน์ในช่วงเวลาดึก (๒๐.๐๐ น. ขึ้นไป) โดยผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีจำนวนมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับที่ โรเจอร์ส และชิวนิ่ง[1] ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การศึกษา เป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดกับองค์ประกอบของการอ่านออกเขียนได้ การศึกษาดูเหมือนจะเป็นสิ่งช่วยสนับสนุนหรือทำให้การเปิดรับสื่อเป็นไปโดยง่ายขึ้น

กล่าวโดยสรุปแล้ว จากการศึกษาพบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนของสตรีในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น แตกต่างกันไปตามองค์ประกอบทางด้านอายุและระดับการศึกษาในบางเรื่อง

๒. <u>การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชน จำแนกตามปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ</u>

การศึกษาครั้งนี้พบว่า เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบทางด้านอาชีพ ปรากฏว่า การเปิดรับสื่อมวลชนของสตรีในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น แตกต่างกันไปตามกลุ่มอาชีพเฉพาะเรื่อง ความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และนิตยสาร กล่าวคือ ในสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์และนิตยสาร กลุ่มอาชีพรับราชการ มีความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์สูงกว่ากลุ่มอาชีพแม่บ้าน, รับจ้าง, ค้าขายและกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม (ทำไร่, ทำนา, ทำสวน) (ดังตารางที่ ๓๑ หน้า ๘๑)

---

[1] Ibid, p. 70 - 107

ในสื่อมวลชนประเภทนิตยสาร ปรากฏว่า กลุ่มอาชีพรับราชการมีความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อดังกล่าวในระดับที่สูงกว่ากลุ่มอาชีพรับจ้าง ค้าขาย และกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม (ทำไร่ ทำนา ทำสวน) (ดังตารางที่ ๓๔ หน้า ๘๔) สำหรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุ ปรากฏว่า กลุ่มอาชีพแม่บ้านมีจำนวนสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ (ดังตารางที่ ๓๒ หน้า ๘๒) ส่วนสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ปรากฏว่า กลุ่มอาชีพแม่บ้านและกลุ่มอาชีพรับราชการมีความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อประเภทโทรทัศน์สูงกว่ากลุ่มอาชีพรับจ้าง ค้าขาย และกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม (ทำไร่ ทำนา ทำสวน) (ดังตารางที่ ๓๓ หน้า ๘๓) นอกนั้นในเรื่องช่วงเวลาการเปิดรับสื่อไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในสื่อมวลชนประเภทวิทยุ ปรากฏว่า ทุกอาชีพฟังวิทยุในช่วงเวลาเช้า (๐๖.๐๐ - ๐๙.๐๐ น.) โดยผู้มีอาชีพรับราชการมีจำนวนมากที่สุด ส่วนสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ ปรากฏว่า ทุกกลุ่มอาชีพดูโทรทัศน์ในช่วงเวลาดึก (๒๐.๐๐ น. ขึ้นไป) โดยผู้มีอาชีพรับราชการมีจำนวนมากที่สุด

ในเรื่องปัจจัยทางด้านรายได้พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนของสตรีในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่นแตกต่างกันไป เฉพาะเรื่องช่วงเวลาการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุ กล่าวคือ กลุ่มผู้มีรายได้ปานกลางฟังวิทยุในช่วงเวลาเช้า (๐๖.๐๐ - ๐๙.๐๐ น.) สูงกว่ากลุ่มรายได้ต่ำกว่าและกลุ่มมีรายได้สูงกว่า (ดังตารางที่ ๓๙ หน้า ๘๙) ส่วนช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ทุกระดับรายได้ดูโทรทัศน์ในช่วงเวลาดึก (๒๐.๐๐ น. ขึ้นไป) โดยผู้มีรายได้ระดับปานกลางมีจำนวนมากที่สุด และแตกต่างกันในเรื่องความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ และนิตยสาร ซึ่งปรากฏว่ากลุ่มที่มีรายได้ปานกลางจะมีความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทดังกล่าว

สูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่าและกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า (ดังตารางที่ ๓๗ หน้า ๘๗) และ (ดังตารางที่ ๔๐ หน้า ๙๐) ส่วนในเรื่องความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุและโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือทุกระดับรายได้ฟังวิทยุและดูโทรทัศน์ทุกวัน โดยกลุ่มที่มีรายได้ระดับปานกลางมีจำนวนมากที่สุด (ดังตารางที่ ๓๘ หน้า ๘๘) และ (ดังตารางที่ ๓๙ หน้า ๘๙) ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของนักวิชาการต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วจากแนวความคิดของ วิลเบอร์ ชแรมม์ และ เดวิด เอ็ม ไวท์[๑] และแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง เช่น ของ โรเจอร์ส และชิวนิ่ง[๒] ซึ่งผลจากการวิจัยเหล่านี้พอจะสรุปได้ว่า การเปิดรับสื่อมวลชนมีแนวโน้มที่แตกต่างกันไปตามปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อันได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

โดยสรุป จากการศึกษาพบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนของสตรีในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น แตกต่างกันไปตามปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในบางเรื่อง

---

[๑] Ibid., p. 70 - 107

[๒] Wilbur Schramm & David M. White, "Age, Education and Economic Status as Factor in Newspaper Reading," in Wilbur Schramm, Mass Communication. (2nd ed.) University of Illinois Press, Urbana, 1972, p. 439

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากสื่อมวลชนมีบทบาทอันสำคัญในการเผยแพร่ความรู้อันจำเป็นแก่ประชาชนในสังคมสมัยใหม่ โดยเฉพาะในสังคมเมือง เช่น เขตเทศบาลเมืองขอนแก่น และจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การพยายามที่จะใช้สื่อมวลชนทั้งในการให้ความรู้และเปลี่ยนทัศนคติของประชาชน จึงเป็นสิ่งที่ผู้กำหนดนโยบายควรให้ความสนใจ เพราะการติดต่อสื่อสารจากรัฐไปสู่ประชาชนโดยผ่านทางสื่อมวลชน นอกจากจะเป็นการติดต่อสื่อสารด้วยวิธีอื่น ๆ แล้ว ก็ยังเป็นการติดต่อสื่อสารที่สามารถจะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสารไปยังผู้รับอีกด้วย

ในปัจจุบัน ถึงแม้จากการวิจัยจะพบว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นแหล่งของการให้ความรู้ที่มีผลต่อการตัดสินใจอันจะมีผลต่อจำนวนประชากรในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น และจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (โดยเฉพาะทางด้านทางการวางแผนครอบครัว) แต่รัฐก็ควรที่จะใช้สื่อมวลชนในการเผยแพร่ความรู้ทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแก่ประชาชน เพราะการให้ข่าวสารทุก ๆ ด้านนั้นจะช่วยทำให้การตัดสินใจที่ดีขึ้นแก่ประชาชน และในระยะยาวจะเป็นวิธีการที่ถูกกว่าและมีประสิทธิภาพกว่าการใช้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว อีกทั้งเป็นการให้การศึกษาโดยอ้อมแก่ประชาชนด้วย

วิทยุเป็นสื่อมวลชนที่สำคัญที่สามารถแพร่กระจายข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ไปยังประชาชนได้ในทุกระดับ แต่โทรทัศน์เป็นสื่อที่สามารถให้รายละเอียด (จากภาพและเสียง) ได้มากกว่าส่วนสิ่งพิมพ์นั้นมีข้อจำกัดในแง่ที่จะไปถึงเฉพาะกลุ่มประชากรที่มีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้และมีการศึกษาระดับสูงเท่านั้น ทั้งนี้การเลือกใช้สื่อแต่ละชนิดเหมาะแก่กลุ่มของประชากรต่าง ๆ กันจึงเป็นสิ่งจำเป็น

ในแง่ของการเผยแพร่ข่าวสารนั้น การรับสารจากสื่อมวลชนจะมีลักษณะอีกอย่างหนึ่งคือ เป็นรูปแบบของ "Two - Step flow model" การให้ข้อมูลข่าวสารไปยังผู้นำความคิด (Opinion leaders) ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการจะเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อการยกระดับความรู้ของประชากรทั้งสิ้น กล่าวคือ ผู้นำความคิด จะเป็นผู้นำสารที่ได้รับจากสื่อมวลชนไปเผยแพร่ถ่ายทอดไปยังประชาชนอีกต่อหนึ่ง

การมีแนวนโยบายการใช้สื่อมวลชนที่ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวและนำทรัพยากรที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก (สถานีวิทยุ ๒๒๒ สถานี สถานีโทรทัศน์ ๑๐ สถานี และหนังสือพิมพ์ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอีกไม่ต่ำกว่า ๑๕๐ ฉบับ) มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศอย่างจริงจัง

ความรู้จากการศึกษาดังกล่าวนี้ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำมาใช้เพื่อกำหนดประชากรเป้าหมายในเขตจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกำหนดกลยุทธในการสื่อสาร สำหรับการวางแผนและนโยบายเพื่อพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาสื่อมวลชนและพัฒนาการสื่อสารเพื่อการวางแผนครอบครัว

เพราะฉะนั้น ควรจะวางนโยบายและวิธีทางดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. นโยบายเกี่ยวกับวิทยุ ควรวางนโยบายในการที่จะใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนชนิดนี้ให้มากที่สุดในการที่จะเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ในเขตจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยอาจจะเป็นลักษณะของการที่รัฐบาลทำรายการป้อนให้ เช่น ศูนย์ผลิตรายการ

ของกรมประชาสัมพันธ์ซึ่งควรจะเน้นการผลิตรายการที่เน้นในด้านประชากร และการวางแผนครอบครัว โดยสอดแทรกในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรเข้าไปด้วยให้มากยิ่งขึ้น เช่น ด้านโภชนาการ ด้านสาธารณสุข โดยอาจสอดแทรกในรายการวิทยุประเภทต่าง ๆ เช่น รายการละครวิทยุ รายการเพลง ฯลฯ และสนับสนุนแก้ไขปรับปรุงรายการต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น

๒. นโยบายเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และนิตยสาร ควรเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวทางหนังสือพิมพ์และนิตยสาร ซึ่งปัจจุบันหน่วยงานทั้งทางราชการและเอกชนก็ใช้อยู่ แต่มีข้อเสนอแนะอย่างหนึ่งคือ ควรกำหนดนโยบายให้แน่ชัดสำหรับหน่วยงานที่ตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ ในการที่จะตรวจตราการลงข่าวสือฮันมีผลเสียต่อการวางแผนครอบครัว

๓. ส่งเสริมระบบวิทยุศึกษา โดยการสอดแทรกความรู้ทางด้านประชากรและการวางแผนครอบครัวในด้านต่าง ๆ ผนวกเข้าไปในรายการ ซึ่งเป็นการปลูกฝังความรู้พื้นฐานแก่ประชาชนในเขตจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย